

Махатма ГАНДИ,
хинд мугафаккири

Дунё ҳар қандай эхти-
ёжларимизни бера ола-
диган даражада кагта,
аммо инсон очкүзли-
гини қондириш учун
унинг бисоти камлик
килади.

КИТОБСИЗ КЕЛАЖАК ЙЎҚ!

Шавкат МИРЗИЁЕВ

Kitob dunyosi

Маънавий-маърифий, адабий-бадиий, ижтимоий-сиёсий газета

№ 14 (328)
2020 йил
9 сентябрь.
Газета ҳар
ойнинг иккинчи
ва тўртнинчи
чоршанбасида
чоп этилади.

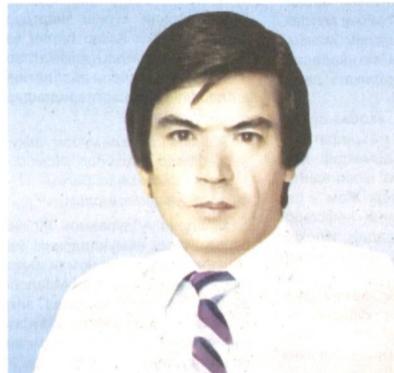
Альбер КАМЮ,
фаранг адаби

Агар бойлик
ростдан ҳам нима-
гадир арзиса, унда
инсон хаёти хеч
нарсага арзимас
экан.

Бизни билған билади, билмажан ўзи билади.

Жалолиддин РУМИЙ

12 сентябрь – Шавкат Раҳмон туғилган кун

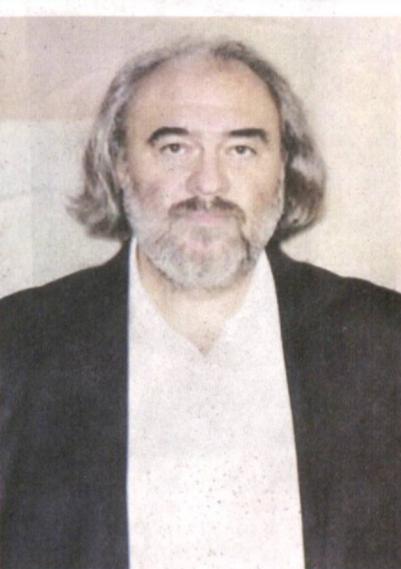
*Оловранг
баргларнинг жум даврасида
нақадар юксалиб кетдим ўлимдан*

Оловранг
баргларнинг салтанатида
япроқдай қовжисираб ёнганда бағрим,
фазо жимлигидай қуз талъатидан
мехрга айланди ҳаттоқи қаҳрим.
Дилимда нола йўқ,
чашимимда – жола,
сокин ишиқ оташи ёқар жисимимни.
Хаёлим шу қадар кетди ҳаволаб,
ҳаттоқи унутиб қўйдим исимини.
Исмим нимайди, деб кундан сўрадим,
порлаб сўйлаб кетди: энди исминг йўқ.
Шамол гулханлари кўкка ўрлади:
биз каби руҳинг бор,
аммо жисминг йўқ.

Руҳимни дунёга кўшиб ўстирдим,
энди табиатнинг доно тошиман.
Қаландар шамол ҳам суйган дўстимдир,
ҳар бир чумолининг қариндошиман.
Заминга санчилган бир терак каби
ўйимда титрайди мозий – хотира.

Агарда кўзгалсан,
огочлар сафи
илдизин кўпориб келар ортимдан.
Оловранг
баргларнинг жум даврасида
нақадар юксалиб кетдим ўлимдан,
бағрим куйиб кетди жозиб сасидан
баҳтиёр бўлганда само йўлида.
Оний жамолидан кўзим қамашиб,
лаҳзада қорайиб қолди қорликлар.
Йилдирим сингари ўтқир қарашибдан
заминга қуладим баҳтиёрликдан.

...Эй қиз,
куёш янглиг ботарман энди,
куёшдай ёѓдулар тўкарсан, эй қиз.
Эй қиз,
тупроқ бўлиб ётарман энди,
осмонда осмондай ўтарсан, эй қиз.

Дмитрий БУРАГО:
**“ШЕКСПИРГА
ИНТИЛИНГ!”**

– Шеърият қандай қилиб ижтимо-
ий тармоқлар билан рақобат қила-
олиши мумкин?
– Шеърият ахборот тарқатувчи воси-
талар билан ҳам, кўнгилхушлик майдо-
ни бўлган ижтимоий тармоқлар билан
ҳам рақобат қилмайди. Бадий сўзда
бутун борлининг кучи мухассам, зо-
тан унда хотирапларда акс этувчи ке-
лаҗак туғилди. Шеърият – ҳеч қаерга
шошилмайдиган ва кўп нарсани сабр
билан енга олдиган кекса донишманд.
Айрим вақтда одамлар ундан воз ҳам
кечишлари мумкин, бироқ вақт ўтиб,
унга албатта қайтадилар ва тан ола-
дилар. Данте ва Шекспир билан шун-
дай бўлган, кейин ҳам шундай бўлади.
Ижтимоий тармоқлар эса шунчаки ўйин,
биринчи жиддий синовдаёт ўз қадрини
йўқотадиган оддий эрмак. Шундай экан,
тармоққа эмас, Шекспирга интилинг!

5-бет

**БИЗНИНГ
ЎҒЛИМИЗ –
МАРД ЎГЛОН**

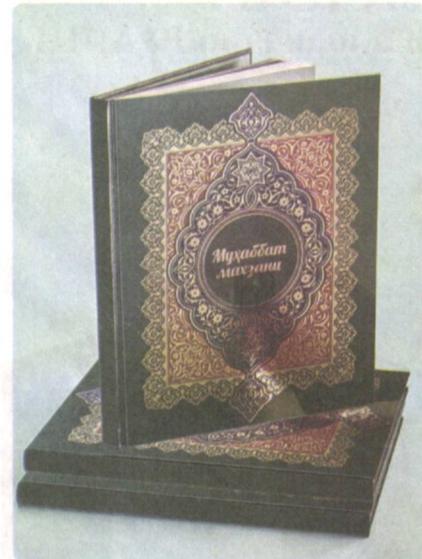
Раҳмат Бобоҷон “Мард ўғлон” Давлат
мукофоти билан тақдирланди. Тўғри-
си, бундан кўнгилларимизда ўзача
фаҳр-иғтиҳор туйгуси балқиди. Турган
гап, юксак мукофот юксак масъулият
юклайди. Биз ишонамиз – ҳаш-паш де-
гунча Раҳматжон бундан-да баландроқ
чўққиларни забт этади, эзгу амаллари
билан кўпчиликнинг дуосини олади.

Ёш ижодкоримизни она тупроғимиз-
нинг мард ўғлони дёз ётироф этилгани
билан чин қалдан табриклимиз. Танла-
ган йўли – шоирлиги таржимонлик – нур-
ли, баракали бўлсин, деймиз.

Мавлоно Абдураҳмон Жомий қомусий аллома, муршиди комил бўлиши билан бирга беназир шоирдирлар. Ҳазрат Алишер Навоий «Хамсат ул-мутахаййирин» асарининг икки ўрнида ул зотни шоирлик ва олимлик билан ўз тасаввифий ҳолатларини – маънавий мартаба ва қароматларини яшириб келганларига ишорат қиласидар. Демак, ҳазрат Навоий шеъриятни «Тенгри эҳсони» деб, ҳазрат Фузулий эса «Рутбаи шеър» («Шеър мартабаси») деб тавсифлагандари бесабаб эмасдир.

Маъно остида маъно

Мавлоно Жомий шеъриятининг мажоз ва ҳақиқатлари

Mалоно Жомий Алишер Навоийнинг кенгашлари билан ўз шеърларидан учта девон туздилар: «Фотихат уш-шабоб» («Ешлининг бошланниши»), «Воситат ул-иқд» («Ўртадаги дур») ва «Хотимат ул-хәёт» («Хәёт хотимаси»).

Девон адабиёти вакиллари иккни йўналишда – мажоз ва ҳақиқат тарикида икод келганлар. Мажоз вакиллари сўза ва истилоҳларни кўчма мазнода кўплайдилар. Лекин мажоз санъатидаги сўзининг ҳақиқи мазноси тарк этилган бўлиши мумкин эмас, балки мажознинг ортида сўзининг ҳақиқи мазноси туриши шарттир («Ғибис-путог», 1-жилд, с. 233). Чунончи, Жомий ёздишлар:

Кўрдим асрори ҳақиқат
хўтиб холинда, санам,
Гарни бул кўргузни кўзларга
мажоздир ул ҳама.

Мажозий шеъриятни англаш учун икки нарса зарур:

биринчи, назарни пок қилиш, шеърдаги май, шароб, соқиқ, қадаҳ, сарв, лаб, патъ каби сўзларга пок назар билан қараб, унинг тасаввифий матъонларига дикъат килиш;

иккинчи, назарни истилоҳ ва маъноларни идрор этиш. Зотан, адабийт одамзоди идрор ва фарқакурга ундиҳиган руҳий тарбия воситасидир. Чунончи, Навоий бир байтда: Ким, назар пок айлагач, айни ҳақиқатдур мажоз», десалар, бошقا байтда: «Гар сен идрор айласан, айни ҳақиқатдур мажоз»,

Мавлоно Жомий назаримнинг ҳақиқатларини тўтири англашимиз учун баъзи истилоҳларнинг тасаввифий матъонларини баён этиб ўтамиш.

Аввало, мавъум булдик, мажозий-дунёвий ишқдан мурод ишқи Илоҳийдир. Мумтоз шеъриятнинг калити ана шу ҳақиқатдир. Чунончи, Жомий ёздишлар:

Жомий, маънига сўз бурди
ҳақиқатбон мудом,
Қайдаким афсонади
ишқи мажозим ўтдило...

дейдилар.

Мумтоз шоирлар «Мажоз ҳақиқатнинг кўпрагидир» деган ҳикматта асосланадилар. Навоий айтадилар:

Мажоздин манга мақсад эрур ҳақиқи ишқ,
Нединки, ахли ҳақиқатка бу тарикат
эрту.

Мажоздин чу ҳақиқатка ўйл топар ошик,
Кўлур мажозни нафу улки, бехақиқат
эрту.

Яъни: «Мажоздан менинг мақсадим ҳақиқий ишқидир – ишқи Илоҳийдир. Чунки ҳақиқат ахли учун тарикат шудир – ўйл шудир. Ошик мажоздан ҳақиқата йўй топади, мажозий севги воситасида ҳақиқи ишқи мухаббатга эришибди. Бас, шунинг учун мажозни фақат ҳақиқатиша – ишқиси киши рад қиласди».

Демак, замирда ҳақиқати булмаган кишилар мажозни инкор қиласидар:

Мавлоно Жомий шеъриятининг ҳақиқатларини тўтири англашимиз учун баъзи истилоҳларнинг тасаввифий матъонларини баён этиб ўтамиш.

Аввало, мавъум булдик, мажозий-дунёвий ишқдан мурод ишқи Илоҳийдир. Чунончи, Жомий ёздишлар:

Сарв – 1) қишин-ёзин кўм-кўк бўлиб яшнаб турдиган, баргларни тўкмайдиган ингабарли гўзл, узун ва ушукомат дарахт. Тип-титика ва тўпла-тўрги бўлади; 2) Тасаввuf лугатида: сарв алғира үшагани учун алғи каби ажад хисобида 1 ракамини англатиди, Аллоҳинг ағоналигини инфодайди. Сарв равон, сарви хиромон – юраётган сарв, сопланн-сопланн юрчани сарв; Тасаввufда – Бирнинг (бир бўлган Зотин);

тажаллийлари. Инсон ҳам энг гўзл шаклда яратилгани учун сарвга үшшатилиди.

Лаби – шакар – лаб, шакар дудок; лайтамбларларга фаршида. Жаброил алайхисалом воситасида Аллоҳдан нозил килинган калом, сўз, яъни Илоҳий калом, мукаддас сўз: авлиёларга эса қалбни поклаш, мусаффо килиш натиқасида илхом килинадиган сўз, каломдир (Фарҳудин Ироқидар).

«Бода», «шароб», «май» – «илоҳий ишқ, илоҳий иноята», яна «ишқининг голиб келиши, ҳаяжони» деган маъноларда келади. Бу ҳолатда камол ахли амалларини оқсатмайди.

Лаби шакарий – шакар лаб, шакар дудок; лайтамбларларга фаршида. Жаброил алайхисалом воситасида Аллоҳдан нозил килинган калом, сўз, яъни Илоҳий калом, мукаддас сўз: авлиёларга эса қалбни поклаш, мусаффо килиш натиқасида илхом килинадиган сўз, каломдир (Фарҳудин Ироқидар).

«Соғар», «жом», «қадаҳ», «коса» сўзлари «орифнинг қалби», «ини маътифтап билан тўпла бўлган сулук ахли» демакидар. Яна «ичида гайб нурлари томоша килинадиган нарса» деган маъноси ҳам бор. Жом – баднага, ичидаги бода – баднани нағоний истаклардан тозалашади ишорадар. Илоҳий бода қадаҳидан сипкорган комил орифнинг тасаввufидан сархуш бўлади.

«Хоми», «жонномамо» – «Оламни кўрсатучи кадаҳ, ичидаги кинот кўриниб турдиган коса», тасаввufда эса «орифи комилнинг қалби ва Ҳақ одамнинг ботини» маъносидаидар.

Лаби шакарий – шакар лаб, шакар дудок; лайтамбларларга фаршида. Жаброил алайхисалом воситасида Аллоҳдан нозил килинган калом, сўз, яъни Илоҳий калом, мукаддас сўз: авлиёларга эса қалбни поклаш, мусаффо килиш натиқасида илхом килинадиган сўз, каломдир (Фарҳудин Ироқидар).

«Хоми», «жонномамо» – «Оламни кўрсатучи кадаҳ, ичидаги кинот кўриниб турдиган коса», тасаввufда эса «орифи комилнинг қалби ва Ҳақ одамнинг ботини» маъносидаидар.

Лаби шакарий – шакар лаб, шакар дудок; лайтамбларларга фаршида. Жаброил алайхисалом воситасида Аллоҳдан нозил килинган калом, сўз, яъни Илоҳий калом, мукаддас сўз: авлиёларга эса қалбни поклаш, мусаффо килиш натиқасида илхом килинадиган сўз, каломдир (Фарҳудин Ироқидар).

«Хоми», «жонномамо» – «Оламни кўрсатучи кадаҳ, ичидаги кинот кўриниб турдиган коса», тасаввufда эса «орифи комилнинг қалби ва Ҳақ одамнинг ботини» маъносидаидар.

Лаби шакарий – шакар лаб, шакар дудок; лайтамбларларга фаршида. Жаброил алайхисалом воситасида Аллоҳдан нозил килинган калом, сўз, яъни Илоҳий калом, мукаддас сўз: авлиёларга эса қалбни поклаш, мусаффо килиш натиқасида илхом килинадиган сўз, каломдир (Фарҳудин Ироқидар).

«Хоми», «жонномамо» – «Оламни кўрсатучи кадаҳ, ичидаги кинот кўриниб турдиган коса», тасаввufда эса «орифи комилнинг қалби ва Ҳақ одамнинг ботини» маъносидаидар.

Лаби шакарий – шакар лаб, шакар дудок; лайтамбларларга фаршида. Жаброил алайхисалом воситасида Аллоҳдан нозил килинган калом, сўз, яъни Илоҳий калом, мукаддас сўз: авлиёларга эса қалбни поклаш, мусаффо килиш натиқасида илхом килинадиган сўз, каломдир (Фарҳудин Ироқидар).

«Хоми», «жонномамо» – «Оламни кўрсатучи кадаҳ, ичидаги кинот кўриниб турдиган коса», тасаввufда эса «орифи комилнинг қалби ва Ҳақ одамнинг ботини» маъносидаидар.

Лаби шакарий – шакар лаб, шакар дудок; лайтамбларларга фаршида. Жаброил алайхисалом воситасида Аллоҳдан нозил килинган калом, сўз, яъни Илоҳий калом, мукаддас сўз: авлиёларга эса қалбни поклаш, мусаффо килиш натиқасида илхом килинадиган сўз, каломдир (Фарҳудин Ироқидар).

«Хоми», «жонномамо» – «Оламни кўрсатучи кадаҳ, ичидаги кинот кўриниб турдиган коса», тасаввufда эса «орифи комилнинг қалби ва Ҳақ одамнинг ботини» маъносидаидар.

Лаби шакарий – шакар лаб, шакар дудок; лайтамбларларга фаршида. Жаброил алайхисалом воситасида Аллоҳдан нозил килинган калом, сўз, яъни Илоҳий калом, мукаддас сўз: авлиёларга эса қалбни поклаш, мусаффо килиш натиқасида илхом килинадиган сўз, каломдир (Фарҳудин Ироқидар).

«Хоми», «жонномамо» – «Оламни кўрсатучи кадаҳ, ичидаги кинот кўриниб турдиган коса», тасаввufда эса «орифи комилнинг қалби ва Ҳақ одамнинг ботини» маъносидаидар.

Лаби шакарий – шакар лаб, шакар дудок; лайтамбларларга фаршида. Жаброил алайхисалом воситасида Аллоҳдан нозил килинган калом, сўз, яъни Илоҳий калом, мукаддас сўз: авлиёларга эса қалбни поклаш, мусаффо килиш натиқасида илхом килинадиган сўз, каломдир (Фарҳудин Ироқидар).

«Хоми», «жонномамо» – «Оламни кўрсатучи кадаҳ, ичидаги кинот кўриниб турдиган коса», тасаввufда эса «орифи комилнинг қалби ва Ҳақ одамнинг ботини» маъносидаидар.

Лаби шакарий – шакар лаб, шакар дудок; лайтамбларларга фаршида. Жаброил алайхисалом воситасида Аллоҳдан нозил килинган калом, сўз, яъни Илоҳий калом, мукаддас сўз: авлиёларга эса қалбни поклаш, мусаффо килиш натиқасида илхом килинадиган сўз, каломдир (Фарҳудин Ироқидар).

«Хоми», «жонномамо» – «Оламни кўрсатучи кадаҳ, ичидаги кинот кўриниб турдиган коса», тасаввufда эса «орифи комилнинг қалби ва Ҳақ одамнинг ботини» маъносидаидар.

Лаби шакарий – шакар лаб, шакар дудок; лайтамбларларга фаршида. Жаброил алайхисалом воситасида Аллоҳдан нозил килинган калом, сўз, яъни Илоҳий калом, мукаддас сўз: авлиёларга эса қалбни поклаш, мусаффо килиш натиқасида илхом килинадиган сўз, каломдир (Фарҳудин Ироқидар).

«Хоми», «жонномамо» – «Оламни кўрсатучи кадаҳ, ичидаги кинот кўриниб турдиган коса», тасаввufда эса «орифи комилнинг қалби ва Ҳақ одамнинг ботини» маъносидаидар.

Лаби шакарий – шакар лаб, шакар дудок; лайтамбларларга фаршида. Жаброил алайхисалом воситасида Аллоҳдан нозил килинган калом, сўз, яъни Илоҳий калом, мукаддас сўз: авлиёларга эса қалбни поклаш, мусаффо килиш натиқасида илхом килинадиган сўз, каломдир (Фарҳудин Ироқидар).

«Хоми», «жонномамо» – «Оламни кўрсатучи кадаҳ, ичидаги кинот кўриниб турдиган коса», тасаввufда эса «орифи комилнинг қалби ва Ҳақ одамнинг ботини» маъносидаидар.

Лаби шакарий – шакар лаб, шакар дудок; лайтамбларларга фаршида. Жаброил алайхисалом воситасида Аллоҳдан нозил килинган калом, сўз, яъни Илоҳий калом, мукаддас сўз: авлиёларга эса қалбни поклаш, мусаффо килиш натиқасида илхом килинадиган сўз, каломдир (Фарҳудин Ироқидар).

«Хоми», «жонномамо» – «Оламни кўрсатучи кадаҳ, ичидаги кинот кўриниб турдиган коса», тасаввufда эса «орифи комилнинг қалби ва Ҳақ одамнинг ботини» маъносидаидар.

Лаби шакарий – шакар лаб, шакар дудок; лайтамбларларга фаршида. Жаброил алайхисалом воситасида Аллоҳдан нозил килинган калом, сўз, яъни Илоҳий калом, мукаддас сўз: авлиёларга эса қалбни поклаш, мусаффо килиш натиқасида илхом килинадиган сўз, каломдир (Фарҳудин Ироқидар).

«Хоми», «жонномамо» – «Оламни кўрсатучи кадаҳ, ичидаги кинот кўриниб турдиган коса», тасаввufда эса «орифи комилнинг қалби ва Ҳақ одамнинг ботини» маъносидаидар.

Лаби шакарий – шакар лаб, шакар дудок; лайтамбларларга фаршида. Жаброил алайхисалом воситасида Аллоҳдан нозил килинган калом, сўз, яъни Илоҳий калом, мукаддас сўз: авлиёларга эса қалбни поклаш, мусаффо килиш натиқасида илхом килинадиган сўз, каломдир (Фарҳудин Ироқидар).

«Хоми», «жонномамо» – «Оламни кўрсатучи кадаҳ, ичидаги кинот кўриниб турдиган коса», тасаввufда эса «орифи комилнинг қалби ва Ҳ

Билмайман қайдасан, қандай ахволинг...

ЯМАН БОЛАЛАРИНИНГ ОЛОВЛИ КҮЙШЕШЛАРИ

Бунда күб ўйқидир. Ҳаёт – изтироб, Үлим шарласи – хавф қалқыр тақвимда. Югурар кўчада яман боласи, Бўйинда үлнимнинг ҳалқаси бордай.

Сассиз ва кўзёшсиз йиглайди ҳар кун, Уруш машинаси ораги йўк-ку! Ашклар сел бўларкан самога ёғиб, Уммонда айланар аламли туйт.

Кўмилган шаҳарда яман боласи Бир парча гўштди у. Англар тунини. Даражатлардан чиқкан садолар гўё Етаклаб келади ӯлим кунини.

Шахар айланади факир дарёга, Алнга ёндирап ўйни, кўчани. Қалби чўкаётган қисматлар ёзган, Тўғигиган миллионлаб номлар ўчади.

Қўзёш сиёхига ботириб қалам Тераман энг ғамгин сўзларни бугун. Оловга қарши бир кулагу бўлслайди, Тирилтира ади шаҳарни буткул.

Қолган болаларнинг нигоҳи билан Үтмиш келаккакка аста сипкор кўп. Юрак уришининг садоларида, Қон эмас, гулларга буркансайди йўл.

Ярнингизга бўқинг — жилмайти турад, Ёнгир ва кўзёшлар ораги урад.

Виржа ТАУФАН (1961), индонезиялик шоир

Асл исли Сурядий Фирдавс бўлган Виржа Тауфан 1961 йилнинг 15 сентябринда Шимолий Суматранинг Медан шаҳрида дунёга келган. Ўсмилик ёшибан шеърлар битта бошлигарни тўпламлари бир қатор жсаҳон тилларига таросима қилинган ва кўплаб назмий ўйналишидаги мукофотларга муносаби тошилган. Arts Council томонидан 1984 йилда Бадий ижод мукофотини кўлга киритган. Хусусан, 2020 йилда ёълон қилинган "Кўклам муҳаббати антологияси", "Яшашига интилиши" номи остиодаги шеърлари кўплаб шеърият ихолосмандларининг ўтирофиға сазовор бўлди.

СОГИНЧ

Шамол согинчингни келтириди бугун, Билмайман қайдасан, қандай ахволинг. Майсалар, даражатлар келмади етиб, Баъзан ахволимдан қўяман нолиб.

Сенинг денгизингда: фақат зимиштон Зулумот сочаркан ҳархини бутун. Юрагимдан оқар денгизинг бугун.

ЎЛАМАН-У ЯШАЙМАН ЯНА

Хушим йўқ ҳашамат саройларга ҳеч, Кирмизи гиламлар тўшаманг асло. Борки йўллар элтар тупрок багрига, Шунда изларимни топмоқ мумаммо.

Жасадимга азоб бермоқ мумаммо.

Ўламану, яна яшай бошлайман, Ёғон соясидан опис бир жойда. Эркинлик гулларга бурканган онда, Куролларсиз, қайта яшай бошлайман.

Мен ўлиб, ҳаётта қайтаман тақрор, Тақдирим колдириб қўшикларга жим. Томирингда кезганд оҳанглар хиссиз Ибодат, гулларсиз яшаётган ким?

СОКИН КҮЙ

Рақс этар рамбутан япроқчалари Кўзим водийсида, ишқ ва ҳақ ҳақда Сўзлашар югурки юрагим билан.

О, менинг кўлларим кучолмас ортиқ, Йиглашга бермайди гулларнинг бўйи. Найза, заҳар янглиг сўзлар дастидан Бутун бир ҳаётим кетмаси куйиб?

Кўзимда ёғонлар — унтиги бўлмас, Суҳбатлар баҳсларга айланган бир пайт, Қалбингни исённинг оҳангига сол. Кўзинг денгизига мени эттин гарк.

Синган қанотларим билан сузаман. Ҳамон гуллаётир мухаббат бунда. Синиқ орузларни топлиг, азизим, Мангу соғинч хисси оҳангларидан.

Мен ўйғоқ қалбинги лабимга босдим, Сўзларинг ёнарди, адоми сабиринг? Хотир саҳфаларин йиртиб ташлар вакт. Ҳазонлар қоплайди севининг қабрин.

ТОШҚИН ДАРЁ

Кўрдим соҳилларда сузар изларим, Соатларни ёқинг ва вақтни асрарн. Борки ўлчов титрар, ёзмоқ истайман Капалак қанотли сузларни, қаранг.

Вакт ҳамда масофа иккى кўлнимидир, Сирли тилсим ёки чукурлик ичра. Сакрадим тубига, энди дарёга Шўнгийман, ярим жон нафасим судраб.

Бўм-бўш соатларнинг томчиларида Ёнгирлар чайқатди – дарё эдим мен. Бўшлини кесишига уриндим бугун, Үлимимда ҳаёт оловлансан деб.

Тилим телбалигин севаман беҳад, Шеърият янги бир ҳисса волида. Дарё орузларни тукдан каби, Ишқ бергани каби соғинч ҳолида.

Сузайлик минг ранги баликлиар билан Кунларим тошаркан денизим нотинч. Муҳаббат орузиша тафти бирга, Капалаклар оқар гул бўлиб бетин.

Ортиқ шеър айтмайман, тошкун дарёмда Кунлар огушида кезинаркан мен. Севги ҳамон гуллар унинг багрида, Кўзларимдан ёнгир ёғаёттандек.

Моҳидил АБДУЛЛАЕВА
таржимаси

Хануз димомигма урилиб турар Үтмиш хотираплар ҳиди баев. Гулларни кўмсаган новдалар каби Согиниб бораман мәъюс ҳам ўёв. Мусика гурухи хориб, тин олмоқда эди. Бироздан сўнг яна чалишини бошладилар. Уларнинг кўпалии негадир ачитки хавоги қарамасдан, илик нурли эди, қалбда эса нимадир, аммо нима, балки гамғимлики, йўқ, асло, унка эмас, бирок мавхум нимадир сизни кўйлашга кистарди. Оҳанг бўлса баттар авжига чиқар, чиқаверар, кўш баланд кўкда оловдек гуриллар, бу сониялар қанотида мисс Брилла шундай бўлиб туоларди, бошқа пайт бўлшина балки оркестрга ҳамма бир жамоа бўлиб кўшик кўйлариди. Ёшроқлари, кулгусеварларни шўй-шондон кўпалилар, уларга кейин эркавларни қистарди. Кейин эса у ҳам, мисс Брилл ҳам, ўриндиқлардаги қолган одамлар ҳам, бариди ҳамдадилар билан кўйлаётганларга кўшиларди, мисс Бриллинн ботинида нимадир аста, аранг кўтарилаш ва тушар, нимадир шу қадар латофат или айланар эди... Тасаввурдиридан мисс Бриллинн орзуидан кўзларни жиқка ўшга тўлди, у хаётан жамоанинг каттапо-кичик азоларига жилмайб қаради. Ҳа, биз тушундик, биз англайдик, деб ўйлади у, аммо нимани англашади тегаёниб кетаёди.

Лекин мисс Брилл бир зумда яна тант қолди, "бўрсик мўйналии шляя" дарров ўзгариб қолди, у худди қайсиидир танишини кўриб қолгандек бир тарафа қараб кўл кўтарида, аввалидан ҳам курсанд ҳолда, ёнгил, қувноқ овоз чиқарди. Бунга ҳамоҳан равишда оркестр ҳам ритмини алишиди, у энди тезор, шўхроқ қўйларни чалди, шу орада мисс Бриллинн ўринидигин ишлог этган кекса жуфтлик ҳам ўринлаидан кўзлалди, узун бакенбанд қўйланмисади. Бегумон ҳаммаси айни спектаклнинг ўзигинаси. Бошимиздаги фазони кўкка бўялмаган деб ким ишонмайди? Ана, "саҳна"да пахом, кўнгир кучукча ҳам пайдо бўлди, у тантанали алпозда лакиллаб чо паркан, бир озда и сунг "театр" кучукларига ўхшаб сени-секин лўкиллашига тушди, унга ухлатидаган дори бирга ўхшаб кўнинаши ҳам ўзгача мароқ баҳси этиди, у тўйиб-тўйиб бир манзарадан ҳам баҳра оғди. Буарнини барни саҳнада ўз бермоқда эди. Одамлар шунчаки томошабин

да лакиллаб чо паркан, бир озда и сунг "театр" кучукларига ўхшаб сени-секин лўкиллашига тушди, унга ухлатидаган дори бирга ўхшаб кўнинаши ҳам ўзгача мароқ баҳси этиди, у тўйиб-тўйиб бир манзарадан ҳам баҳра оғди. Буарнини барни саҳнада ўз бермоқда эди. Одамлар шунчаки томошабин

да лакиллаб чо паркан, бир озда и сунг "театр" кучукларига ўхшаб сени-секин лўкиллашига тушди, унга ухлатидаган дори бирга ўхшаб кўнинаши ҳам ўзгача мароқ баҳси этиди, у тўйиб-тўйиб бир манзарадан ҳам баҳра оғди. Буарнини барни саҳнада ўз бермоқда эди. Одамлар шунчаки томошабин

да лакиллаб чо паркан, бир озда и сунг "театр" кучукларига ўхшаб сени-секин лўкиллашига тушди, унга ухлатидаган дори бирга ўхшаб кўнинаши ҳам ўзгача мароқ баҳси этиди, у тўйиб-тўйиб бир манзарадан ҳам баҳра оғди. Буарнини барни саҳнада ўз бермоқда эди. Одамлар шунчаки томошабин

да лакиллаб чо паркан, бир озда и сунг "театр" кучукларига ўхшаб сени-секин лўкиллашига тушди, унга ухлатидаган дори бирга ўхшаб кўнинаши ҳам ўзгача мароқ баҳси этиди, у тўйиб-тўйиб бир манзарадан ҳам баҳра оғди. Буарнини барни саҳнада ўз бермоқда эди. Одамлар шунчаки томошабин

да лакиллаб чо паркан, бир озда и сунг "театр" кучукларига ўхшаб сени-секин лўкиллашига тушди, унга ухлатидаган дори бирга ўхшаб кўнинаши ҳам ўзгача мароқ баҳси этиди, у тўйиб-тўйиб бир манзарадан ҳам баҳра оғди. Буарнини барни саҳнада ўз бермоқда эди. Одамлар шунчаки томошабин

да лакиллаб чо паркан, бир озда и сунг "театр" кучукларига ўхшаб сени-секин лўкиллашига тушди, унга ухлатидаган дори бирга ўхшаб кўнинаши ҳам ўзгача мароқ баҳси этиди, у тўйиб-тўйиб бир манзарадан ҳам баҳра оғди. Буарнини барни саҳнада ўз бермоқда эди. Одамлар шунчаки томошабин

да лакиллаб чо паркан, бир озда и сунг "театр" кучукларига ўхшаб сени-секин лўкиллашига тушди, унга ухлатидаган дори бирга ўхшаб кўнинаши ҳам ўзгача мароқ баҳси этиди, у тўйиб-тўйиб бир манзарадан ҳам баҳра оғди. Буарнини барни саҳнада ўз бермоқда эди. Одамлар шунчаки томошабин

да лакиллаб чо паркан, бир озда и сунг "театр" кучукларига ўхшаб сени-секин лўкиллашига тушди, унга ухлатидаган дори бирга ўхшаб кўнинаши ҳам ўзгача мароқ баҳси этиди, у тўйиб-тўйиб бир манзарадан ҳам баҳра оғди. Буарнини барни саҳнада ўз бермоқда эди. Одамлар шунчаки томошабин

да лакиллаб чо паркан, бир озда и сунг "театр" кучукларига ўхшаб сени-секин лўкиллашига тушди, унга ухлатидаган дори бирга ўхшаб кўнинаши ҳам ўзгача мароқ баҳси этиди, у тўйиб-тўйиб бир манзарадан ҳам баҳра оғди. Буарнини барни саҳнада ўз бермоқда эди. Одамлар шунчаки томошабин

да лакиллаб чо паркан, бир озда и сунг "театр" кучукларига ўхшаб сени-секин лўкиллашига тушди, унга ухлатидаган дори бирга ўхшаб кўнинаши ҳам ўзгача мароқ баҳси этиди, у тўйиб-тўйиб бир манзарадан ҳам баҳра оғди. Буарнини барни саҳнада ўз бермоқда эди. Одамлар шунчаки томошабин

да лакиллаб чо паркан, бир озда и сунг "театр" кучукларига ўхшаб сени-секин лўкиллашига тушди, унга ухлатидаган дори бирга ўхшаб кўнинаши ҳам ўзгача мароқ баҳси этиди, у тўйиб-тўйиб бир манзарадан ҳам баҳра оғди. Буарнини барни саҳнада ўз бермоқда эди. Одамлар шунчаки томошабин

да лакиллаб чо паркан, бир озда и сунг "театр" кучукларига ўхшаб сени-секин лўкиллашига тушди, унга ухлатидаган дори бирга ўхшаб кўнинаши ҳам ўзгача мароқ баҳси этиди, у тўйиб-тўйиб бир манзарадан ҳам баҳра оғди. Буарнини барни саҳнада ўз бермоқда эди. Одамлар шунчаки томошабин

да лакиллаб чо паркан, бир озда и сунг "театр" кучукларига ўхшаб сени-секин лўкиллашига тушди, унга ухлатидаган дори бирга ўхшаб кўнинаши ҳам ўзгача мароқ баҳси этиди, у тўйиб-тўйиб бир манзарадан ҳам баҳра оғди. Буарнини барни саҳнада ўз бермоқда эди. Одамлар шунчаки томошабин

да лакиллаб чо паркан, бир озда и сунг "театр" кучукларига ўхшаб сени-секин лўкиллашига тушди, унга ухлатидаган дори бирга ўхшаб кўнинаши ҳам ўзгача мароқ баҳси этиди, у тўйиб-тўйиб бир манзарадан ҳам баҳра оғди. Буарнини барни саҳнада ўз бермоқда эди. Одамлар шунчаки томошабин

да лакиллаб чо паркан, бир озда и сунг "театр" кучукларига ўхшаб сени-секин лўкиллашига тушди, унга ухлатидаган дори бирга ўхшаб кўнинаши ҳам ўзгача мароқ баҳси этиди, у тўйиб-тўйиб бир манзарадан ҳам баҳра оғди. Буарнини барни саҳнада ўз бермоқда эди. Одамлар шунчаки томошабин

да лакиллаб чо паркан, бир озда и сунг "театр" кучукларига ўхшаб сени-секин лўкиллашига тушди, унга ухлатидаган дори бирга ўхшаб кўнинаши ҳам ўзгача мароқ баҳси этиди, у тўйиб-тўйиб бир манзарадан ҳам баҳра о

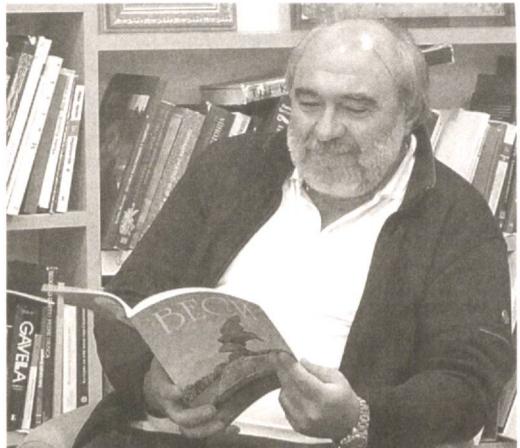
Дмитрий БУРАГО:
“ТАРМОҚҚА ЭМСАС, ШЕКСПИРГА ИНТИЛИНГ!”

Украин шоири Дмитрий Бураго 1968 йилда Киев шаҳрида таваллуд топган. Киев педагогика институтининг филология факультетини тамомлашган. Шеърлари бир катор журнallар ва түпламларда эълон қилинган. Ўнга якин шеърий түпламлар муаллифи. Дмитрий Бурагонинг шеърияти илдизи рус адабиётининг кумуш даврига тақалувчи нозик сўз санъатининг юксак намунаси. У қандай шеър ёзмасин, сўз ва оханг уйгунилиги, фикрларнинг фалсафийлигини биничи ўринга кўяди. Фалсафий гоялари инсонни ўтаётган ҳар бир онни қадрлашга ўргатади.

— Мұхтарам Дмитрий жағоблари, жаҳон адабиётига қандай ҳисса қўша олганман, деб хисболовасиз?

— Менимча, жаҳон адабиётига қўшган ўз ҳиссамдан кўра, бу борада энг улкан улуш кимга тегиши, деган саволга жавоб излаганимиз мәъқулроқ. Шахсан мен бунда жаҳон адабиётининг илк қадамлари бошланган жиҳатларнинг хиссаси катта бўлган, деб хисболовасиз: булаар – қояға чизилган суратлар, кишиларни маърифат ёғусидан баҳраманд этиш курдатига эга шоирона тошбитиклар, дея беломал айтила оламан.

— Нима деб ўйлайсиз, ижтимоий фанлар-сиз жамият қандай ахволга тушиб қолган

бўларди?

— Ижтимоий фанлар тарқалмаган ҳолатга – ибтидию жамиятта.

— Сизнингча, шеъриятнинг инсон ҳаёти-даги аҳамияти нималардан иборат?

— Шеърият илк бор инсон ҳаётига она алласи билан бирга кирил келади. Уни сўнгги йўлга ҳам мажсолатрга тўлиқ диний сўзлар билан кузатамиш. Демак, инсон ҳаёти биз ўйлаганимиздан кўра кўпроқ шеърият билан боғлиқ. Инсон қанчалик, кам шеър ёдласса, инсонийликдан шунчалик узоқлашиб боради.

— Қадрли Дмитрий Бураго, мароқли сухбатнинг учун ташаккур. Келгуси фаолиятнингизда, ижодингизда ривож тилаймиз.

яўзмапан.

Февраль, 1319 (1904).

“Ҳәйт уйу бўлса, иш унинг рўёсидидур!”

Мана – энг бўлган ҳақиқат. Эсим кетди, ғамим ҳам кетди. Жонланди. Иштахан очилди.

Кезом, томоша кимлоп истайман. Бугун чиқиб кишлоқдаги туркка билган бўлгорлар билан гаплашаман. Иншооюло, менин бу ердан олиб кетмасалар керак. Марказга ёддим. “Менин кўзгатман!” – дедим. Энди бекор вакларни – затотам бекорман – дераза ённада ўтказаман. Голибо, деворлардаги ёзувларга бир неча сатр иловага келимади. Демак, инсон ҳаёти очиб кўйдим. Деразанинг юнасини очиб кўйдим. Киз яйрар кетди... Менга галати-галати қараб кута бошлади. Кўли билан мен маъносини шунчаликни юшоради.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

Булаар марказга юборилди. Мен ўз бўлинмам билан қолдим. Балик бу тарафларда ишёнчилар бордир. Жуда совук. Ҳодирда жон сақлаш имкони йўй. Аскарларга кенгроқ ерини тайин этдим. Ўзим эса шишконг ягона савдогари, яъни бақопи, аттори, майхоначиси, ҳулласи, ҳамма нарсани бўл-

лашади.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон топдик.

— Ҳади кишлоқдан насиҳат ва тайз-ли юз эзлектина курон

Руҳим гўзал қилдинг тандан, Худойим!

ЧАРЧОК

Кўлларим оғриди, Тангрим!
Сен учун очилган бўм-буш кўлларим...

Оёкларим оғриди, Тангрим!
Узун йўллар кечган шу оёкларим...

Кўзларим оғриди, Тангрим!
Қонли ёшлар тўккан абр кўзларим...

Юрагим оғриди, Тангрим!
Дунёй бўйлаб ғам ташиган юрагим...

Руҳим оғриди, Тангрим!
Кўк ва замин ўртасида азиат чеккан руҳим...

Мен ким?
Бу дунёга
бир юк эмасми.
Борлигин оғриқдан
аңглаган касми?

* * *

Бу ёлғон дунёда
яшаганим – иккى ҳақиқат.

Бир умрда
яшаганим шу иккى ҳаёт.

Ҳаёт қадар ширин ёлғон,
ўлим қадар
изтиробни яшаганим рост.

Ҳаммаси ёлғон...

Ёлиз ўзинг ҳақиқат, Тангрим!
Хар нарса иккидир,
сен Бирсан фақат, Тангрим...

БОЛАМНИНГ ХОТИРАСИГА

Фотоҳамга

...Биламан,
ийқилиқдан ҳеч яралмас одам,
айланмайди ҳечча ҳеч қачон.

Сен севгидан яралдинг-у сўнг
ҳасратта айландинг,
жонажон болам.

Энди сенсилиқда
биз икки дардли инсон –
отанг ва мен,
биргалиши
азоб билан кирамиз жантга.

Ҳасратинг йўлини тўсмоқлик учун
йўқлидан
эшик яратмоқга уринаяпмиз...

КИЗИМГА

Тунда – “Кўзларими “сўндиридим”,
– она”, тонгда – “Кўзларими
“ёндиридим”, – она” дегуевчи қизим
Минорага

Ҳеч қачон
кўзингни сўндирима, қизим,
Ҳаёт дентигизда кўзларинг маёк.
Ҳеч қачон
кўзингни сўндирима, қизим,
Кундуз ухлар юлдуз,
тунларда ўйғоқ.

Зулмат босган дунёймининг сен,
Дунёдайн кенг азобларнинг
юлдузисан, қизим.

Кўзларингни ёндири,
ёндири кўзингни –
Кўзларингни ёндири,
офтобатидек гўё.
Кўзларингни ёндири,
ўйғонсин дунё.
Кўзларингни ёндири,
нур тўшалсин коинот аро.
Кўзларингни ёндири,
вақт ўзгарсин,
узгарсин замон...

Ҳеч қачон
кўзингни сўндирима, қизим!

Расимия СОБИР,
Озарбойжон

Расимия Собир бугунги кунда Озарбойжон Миллий Билимлар Академиясида фаолият олиб боради. Бир неча таржима китоблар муаллифи. Шеърлари Туркия, Ироқ, Эрон, Олмония, Ўзбекистон, Козогистон, Кирғизистон, Россия, Гуржистон ва Болгария каби давлатларнинг вактли матбуотида чоп килинган. Дунё Ёш Турк Ёзувчилар уюшмасининг ташкил кивлувчилардан ва фаҳрий аъзоси хисобланади. 2018 йилда “Мулла Паноҳ Вокиф” медали билан тақдирланган.

БИЗНИС ОРАМИЗДА МИНГ ЙИЛЛИК ЙЎЛ БОР

Бизнинг орамизда минг йиллик йўл бор,
Ўзимга яқинсан мандаш, Худойим.
Ҳам дарду азоби дунё бердинг сан,
Руҳим гўзал қилдинг тандан, Худойим!

Ғам яқин дўстимид, азоб – севгилим,
Сўзла тўргаламан, оҳ, тилим-тилим,
Ердан оёқларим узилб, кўлим
Осилум самога сандан, Худойим!

Йўлумни кўклардан ерга дўндиридим,

Ҳар айтган сўзингни дурга дўндиридим,
Мен сени милёндан бирга дўндиридим,
Сен мени айринг миндан, Худойим!

Бироз кеч англадим, бироз эртадан,
Ҳаттоқи сабримдан юрагим улкан,
Сенга то кўксимдан ўйлар бор экан,
Кўпик нега лозим диндан, Худойим?

ИЛОҲИЙ СЕВГИ

Мен сўлган чекалларнинг,
Фамгин капалакларнинг,
Ўлими-чун йигладим.
Онажоним, сен эса
менинг кўзёшларим деб...

Мен қаракаган кўлларнинг.
Ярим қолган дилларнинг,
Ўлими-чун йигладим.
Онажоним, сен эса
менинг кўзёшларим деб...

Азоб тукъян онларнинг.
Кимсасиз ошомларнинг,
Ўлими-чун йигладим.
Онажоним, сен эса
менинг кўзёшларим деб...

Мен сувиз сархоларнинг,
Эриётган корларнинг,
Ўлими-чун йигладим.
Онажоним, сен эса
менинг кўзёшларим деб...

Ийгладим...
Онажон, йигладим...

Ёмғирнинг кўз ёши-ла,
Фам ели бебоши-ла,
Чақмоқ газаб тоши-ла,
Йигладим...
Юрагим ҳайкириги билан!

Сен эса, фақат сен, кўзёшларим деб
йигладинг, Онам!

БОЛА НИГОҲИДАГИ АЗОБ

Ҳар нарса янгидир,
Нигоҳингда фам,
Яшаш ташвишларнинг қиласи талқин,
Дунёнинг турфа ҳил ранглари билан.
Термуглан заҳотинг,
Изтиробнинг оташларида,
кирпик юқмай қарасарн кўкка.
Сунгра бор севинчин,
Ҳайратиган ҳам оташлар мисол,
Бир зумда ери билан бир бўлар, тамом.
Ғунчалар кулгусин йўқотар шунда,
Дараҳтлар йиглашни бошлайди бирдан,
Кўзёшлари
хазон каби тўкилажақадир...

– Алана иккимизни – у ҳеч нарса аҳамият бермай сиғарет чука туриб: юр, бирон ерда ичамиш, дейди, мен эса узоқ изланишларим тугаб, муҳаббатим бундан бўён барча кўринган ва кўринмаган нарасларни камраб олади ва мен ёник эшиклар юлай кенга номаълум манзаралар урамайдиган нарасларни Алана нинг мусафро нигоҳида қабул қилишга мажбурман, деб ўйлайман. Мен унинг ёлғиз қайиқ қаромтири қоятошлар олдида котиб турганини кўрдим: Алана кўллари билан даряли аранг билиниб турган ҳаракатлар қиларди – у бамисли очик денизига, уға сари йўл излаётгандек ҳавода учборарди. Мен бошқа сувратда учлари ўтиқр панжара ёхёнингни тирадиган унга бошқа кўйиғида этиб, ички ўзғаришлардан дарак берувчи – Алана турганини тўйлини тўсиб кўйгани туфайли Аланани бамисли кўлай нуқтани излаган каби орқага чекинишга мажбур этажтанини кўриб, ёнди ҳайрон бўйлас эдим; бирор бу инкор этиш бирон-бир чегарани қабул қиласмаслик эди. Қушлар, дениз маҳлуқлари, дераzlар сукунатни фош этиш ёки ўлимга йўл бериш – ҳар бир янги расм Алананини фош этар, уни буқаламун каби зоҳиран ўзғартириб юборар ва унинг овози ўзгача эшилтилар, озодликни қанчалар хоҳлаетганд, парвозд, кўш нурларининг кенглиги, унинг тунни қабул килмаслиги ва фано, ўқинч, қақнус күшига айланниб қолишига интилиши дегири кўркин вожохатида акс этарди. Мен орқароқда турардим, у менинг юзимдаги “ҳа” деган жавобни кўриб, ҳайратомуз, илтижоли нигоҳига чидаёлмаслигимни тушунгчанга лоқайд турардим, зеро, бу ҳам мен эдим, менинг Алана ҳақиқидаги ёхёнларим, фикрим Аланага айланган ҳаётим эди, шаҳар ва шахсий мулоҳазас-корлигим билан чекланди, мен айнан шуни хоҳлар эдим, бирор ёнди ниҳоят – Алана ниҳоят – шу дакиқадан бошлаб энди Алана ва мен яктан бўлиб қолгандик. Мен ялангоч Алананин кўлларимда кўттарғим келарди, уни шундай севишим ҳоҳлаетганд, парвозд, кўш нурларининг кенглиги, унинг тунни қабул килмаслиги ва фано, ўқинч, қақнус күшига айланниб қолишига интилиши дегири кўркин вожохатида акс этарди. Мен орқароқда турардим, у менинг юзимдаги “ҳа” деган жавобни кўриб, ҳайратомуз, илтижоли нигоҳига чидаёлмаслигимни тушунгчанга лоқайд турардим, зеро, бу ҳам мен эдим, менинг Алана ҳаётим эди, шаҳар ва шахсий мулоҳазас-корлигим билан чекланди, мен айнан шуни хоҳлар эдим, бирор ёнди ниҳоят – Алана ниҳоят – шу дакиқадан бошлаб энди Алана ва мен яктан бўлиб қолгандик. Мен ялангоч Алананин кўлларимда кўттарғим келарди, уни шундай севишим ҳоҳлаетганд, парвозд, кўш нурларининг кенглиги, унинг тунни қабул килмаслиги ва фано, ўқинч, қақнус күшига айланниб қолишига интилиши дегири кўркин вожохатида акс этарди. Мен орқароқда турардим, у менинг юзимдаги “ҳа” деган жавобни кўриб, ҳайратомуз, илтижоли нигоҳига чидаёлмаслигимни тушунгчанга лоқайд турардим, зеро, бу ҳам мен эдим, менинг Алана ҳаётим эди, шаҳар ва шахсий мулоҳазас-корлигим билан чекланди, мен айнан шуни хоҳлар эдим, бирор ёнди ниҳоят – Алана ниҳоят – шу дакиқадан бошлаб энди Алана ва мен яктан бўлиб қолгандик. Мен ялангоч Алананин кўлларимда кўттарғим келарди, уни шундай севишим ҳоҳлаетганд, парвозд, кўш нурларининг кенглиги, унинг тунни қабул килмаслиги ва фано, ўқинч, қақнус күшига айланниб қолишига интилиши дегири кўркин вожохатида акс этарди. Мен орқароқда турардим, у менинг юзимдаги “ҳа” деган жавобни кўриб, ҳайратомуз, илтижоли нигоҳига чидаёлмаслигимни тушунгчанга лоқайд турардим, зеро, бу ҳам мен эдим, менинг Алана ҳаётим эди, шаҳар ва шахсий мулоҳазас-корлигим билан чекланди, мен айнан шуни хоҳлар эдим, бирор ёнди ниҳоят – Алана ниҳоят – шу дакиқадан бошлаб энди Алана ва мен яктан бўлиб қолгандик. Мен ялангоч Алананин кўлларимда кўттарғим келарди, уни шундай севишим ҳоҳлаетганд, парвозд, кўш нурларининг кенглиги, унинг тунни қабул килмаслиги ва фано, ўқинч, қақнус күшига айланниб қолишига интилиши дегири кўркин вожохатида акс этарди. Мен орқароқда турардим, у менинг юзимдаги “ҳа” деган жавобни кўриб, ҳайратомуз, илтижоли нигоҳига чидаёлмаслигимни тушунгчанга лоқайд турардим, зеро, бу ҳам мен эдим, менинг Алана ҳаётим эди, шаҳар ва шахсий мулоҳазас-корлигим билан чекланди, мен айнан шуни хоҳлар эдим, бирор ёнди ниҳоят – Алана ниҳоят – шу дакиқадан бошлаб энди Алана ва мен яктан бўлиб қолгандик. Мен ялангоч Алананин кўлларимда кўттарғим келарди, уни шундай севишим ҳоҳлаетганд, парвозд, кўш нурларининг кенглиги, унинг тунни қабул килмаслиги ва фано, ўқинч, қақнус күшига айланниб қолишига интилиши дегири кўркин вожохатида акс этарди. Мен орқароқда турардим, у менинг юзимдаги “ҳа” деган жавобни кўриб, ҳайратомуз, илтижоли нигоҳига чидаёлмаслигимни тушунгчанга лоқайд турардим, зеро, бу ҳам мен эдим, менинг Алана ҳаётим эди, шаҳар ва шахсий мулоҳазас-корлигим билан чекланди, мен айнан шуни хоҳлар эдим, бирор ёнди ниҳоят – Алана ниҳоят – шу дакиқадан бошлаб энди Алана ва мен яктан бўлиб қолгандик. Мен ялангоч Алананин кўлларимда кўттарғим келарди, уни шундай севишим ҳоҳлаетганд, парвозд, кўш нурларининг кенглиги, унинг тунни қабул килмаслиги ва фано, ўқинч, қақнус күшига айланниб қолишига интилиши дегири кўркин вожохатида акс этарди. Мен орқароқда турардим, у менинг юзимдаги “ҳа” деган жавобни кўриб, ҳайратомуз, илтижоли нигоҳига чидаёлмаслигимни тушунгчанга лоқайд турардим, зеро, бу ҳам мен эдим, менинг Алана ҳаётим эди, шаҳар ва шахсий мулоҳазас-корлигим билан чекланди, мен айнан шуни хоҳлар эдим, бирор ёнди ниҳоят – Алана ниҳоят – шу дакиқадан бошлаб энди Алана ва мен яктан бўлиб қолгандик. Мен ялангоч Алананин кўлларимда кўттарғим келарди, уни шундай севишим ҳоҳлаетганд, парвозд, кўш нурларининг кенглиги, унинг тунни қабул килмаслиги ва фано, ўқинч, қақнус күшига айланниб қолишига интилиши дегири кўркин вожохатида акс этарди. Мен орқароқда турардим, у менинг юзимдаги “ҳа” деган жавобни кўриб, ҳайратомуз, илтижоли нигоҳига чидаёлмаслигимни тушунгчанга лоқайд турардим, зеро, бу ҳам мен эдим, менинг Алана ҳаётим эди, шаҳар ва шахсий мулоҳазас-корлигим билан чекланди, мен айнан шуни хоҳлар эдим, бирор ёнди ниҳоят – Алана ниҳоят – шу дакиқадан бошлаб энди Алана ва мен яктан бўлиб қолгандик. Мен ялангоч Алананин кўлларимда кўттарғим келарди, уни шундай севишим ҳоҳлаетганд, парвозд, кўш нурларининг кенглиги, унинг тунни қабул килмаслиги ва фано, ўқинч, қақнус күшига айланниб қолишига интилиши дегири кўркин вожохатида акс этарди. Мен орқароқда турардим, у менинг юзимдаги “ҳа” деган жавобни кўриб, ҳайратомуз, илтижоли нигоҳига чидаёлмаслигимни тушунгчанга лоқайд турардим, зеро, бу ҳам мен эдим, менинг Алана ҳаётим эди, шаҳар ва шахсий мулоҳазас-корлигим билан чекланди, мен айнан шуни хоҳлар эдим, бирор ёнди ниҳоят – Алана ниҳоят – шу дакиқадан бошлаб энди Алана ва мен яктан бўлиб қолгандик. Мен ялангоч Алананин кўлларимда кўттарғим келарди, уни шундай севишим ҳоҳлаетганд, парвозд, кўш нурларининг кенглиги, унинг тунни қабул килмаслиги ва фано, ўқинч, қ

Кун (кун, күш) адабий тахаллусини олган ва күплаб ўқувчилар хотирасыда ижодий эркинлик ва әзгулук рамзи сифатыда мұхрланиб колган Нурангиз хоним ким?

Нурангиз Кун 1938 йил 21 сентябрда Озарбайжаннинг Боку шаҳрида зияндар ойласыда туғилған. Унинг оиласи тарихи Сталин қатагони шағатсиз даврининг бошқа ҳар қандай мисоли каби фоқиалидир. Шоирнинг бобоси, ўз даврининг таникли шифокори, вабога қарши курашган, беморларни белуп даволаган, ўзи эса 1917 йилда большевиклар томонидан ўлдирилган.

Оиласи асли Табизидан сабаби 1937 йилда Эронга сурғун қилинган. Шоирнинг амакиси Салим оға Ҳожижода 1946 йилда Бокута қайтиб келади. Аммо бу билан баҳтсизлик оила-

ни тарк этмайди. Буларнинг барчаси, албатта, кеинчалик Нурангиз Кун ижодида ўз аксина топған.

ШЕРЬИЯТИДА ҲАМ ОФТОБ ЭДИ

Нурангиз Кун Мирзо Оға Алиев номидаги маданият ва санъат институтини тамомлаган. Унинг биринчи иши Озарбайжон Давлат телевидение шиғириши күмитасыда бўлиб, у ерда деярли 15 йил давомида фаолият юритди. Қисқа вақт ичада ун бутун Озарбайжон таниди – томошибинлар аввал унинг овозини, кейин ўзини яхши кўра бошлиди. Шоира кунданалик ҳаёт кишинадан, шаҳар деворлари ва тартибсизликлар

мига тўла сингиб кетган. Бу дунё унинг паноҳи, ибодат уйи ва бутун ҳаётининг мазмунига айланни бўлганди. Шунинг учун ҳам кўпгина шеърлари ибодатга ўхшаш бекиз эмас.

Нурангиз Кун шеъриятга 1970 йилларнинг охи-нига тўла сингиб кетган. Бу дунё унинг паноҳи, ибодат уйи ва бутун ҳаётининг мазмунига айланни бўлганди. Шунинг учун ҳам кўпгина шеърлари ибодатга ўхшаш бекиз эмас.

Нурангиз Кун шеърларида ҳамиша кўшва нурага байди мадҳирия кўйлайди. Унинг "Кун" лақаби шу кадар ёрқин ҳаёт бошлишининг ифодаси эканини билдиради. Шоира кунданалик ҳаёт кишинадан, шаҳар деворлари ва тартибсизликлар

дан халос бўлишига доим ҳаракат қиласи.

У ўз дунёсида баҳтиёр, у ерда инсонпарварлик ва адолатсизликка ўрин йўқ, самимий туййулар ҳумк суради. Шунга таъкидлари керак, шеърларнинг барчаси 80-йилларнинг бошлиарида, аниқроғи совет даврида нашр этилган "Оқ қонглор" шеърлар китобига кириллган. У ҳаётда бўлғани каби шеъриятда ҳам ҳақиқий эди – дабдабали сўзлар мақтоловлардан кочар, фириғарларлик ва самимиятсизликдан нафралланади. Албатта, Нурангиз шеърларининг аксарият қисмидаги лирик қаҳрамон – бу унинг ўзи, унинг фикрлари ва гоялари, кўркувлари ва хавотирлари, вафот этган ота-онасины согиничи, унга бу гўзл дунёни берган онасига, улгаяётган қизига миннатдорликдан яралган уларнинг барчиси.

Гулруҳ ИСМОИЛОВА

Жаҳонгир ИСМОИЛОВ

Таникли ижодкор Жаҳонгир Исмоилов Қизилтепа туманида таваллуд топған. Тошду ғўзманинг журналистика факультетини туттаган. 40 йилдан ортиқ матбуот соҳасида фаолият юритган. Ўзбекистон ёзувчилар ва Журналистлар ижодий ўюшмалари аъзоси. "Орт меҳри", "Согинч", "Баҳордан кузгача", "Тошбой гани ҳангомалари", "Сўнгти манзил", "Таназзул", "Ёниб яшаш завқи", "Чиптасиз одамлар", "Вақт кадри" сингари ўн бешдан ортиқ шеърий, насриси ва бадиий-публицистик китоблар муаллифи. Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган журналист" фахрий унвони, "Эл-юрт ҳурмати" ордени билан тақдирланган. "Олтин қалам" танлови голиби.

Хафа қилмадимми кимни дидир ноҳак?

БЕШИҚДАГИ БОЛА

Тўғри йўл тутсак ҳам, хато қилсак ҳам,
Вақт учун фарқи йўқ, тинмай елажак.
Гудак тимсолида бешиқда бу дам,
Не тонг, улғаймоқда дўстим, келажак.

Аввали-охирини ўйлаб қадам бос,
Ихтиёр, измингда даврон тобакай.
Бир кун сенга баҳо бермоқлиги рост,
Бешиқда ёттан шу жажоқ болакай.

ЖАВОБСИЗ САВОЛЛАР ВА ҲАДИК

Қаҷон умр кечар тўқис, кўнгил тўқ, и
Эртани ўйласак босиб келмас гам?!
Нечун Яраттаниннунуттанилар кўп,
Нечун Ҳақдан кўркиб яшаеттган кам?!

Туттанилар бор рўй-рост тубанликка юз,
Қизиган бойлиқ, ер, қарашлар бахси.
Қаҷон устун келиб қаноат, номус,
Хурух қилмай кўяр одамзод нафси?!

Инсон фаол эрур турфа тармоқда,
Бир кўлида яроқ, бир кўлида гул.
Виртуал оламга кириб бормоқда,
Қайти чиқмоқ учун топармикан йўл?!

Имонли шукронга айтар беҳисоб,
Тинч, куни хуш ўтса, бас, назари тўқ.
Бадбинларга берсин Ҳақ ўзи иносиф,
Имонсиз кимсанинг биттаси ҳам кўп.

Маҳа айласа теран идрокни ғазаб,
Ғафлат босса зуко кўнгиллар мулкин;
Битта жоҳил чақдан бир гурутраб сабаб,
Дунёй-дунга ўт кетиши мумкин.

ИЛИНЖ

Гарчи берди қанча истироб, дард, гам,
Ўзи сабр берди, бахт берди қайтиб.
Минг бора розиман насиб тақдирдан,
Яшайман Оллоҳга шукронга айтый.

Бир ўй менга тинчлик бермайди зинхор,
Кўрган, кечирганим ўйлаган чогим;
Мен-ку Яраттандан розиман мин бор,
Аммо розимикин мендан Оллоҳим!

Аммо розимикин мендан Оллоҳим?!

Айтиб қўймадимми ўриниси бир сўз,
Умрим ўтмадими бепарво, бефарк?
Бироринни ризига тикимадими кўз,
Хафа қилмадимми кимнинидир ноҳак?

Узилмадимикин ёғим ердан,
Унумтадимикин ўзлигим, ўзим?
Менинг улғайтирган, нону туз берган,
Она корт олдида ёргуми ўзим?

Зерур пайтда дўста чўзодимми даст,
Кимгadir манзумри биттган байтларим?
Бўлди байсан рости, Раҳмоннинг эмас,
Шайтон таъсирига банди пайтларим.

«Беайб – Парвардигор» деған нақл бор,
Мен бир ҳом сут эмган осий бандаман.
Лекин менинг учун иймон устувор,
Эътиқодим сабит сўнгти дамда ҳам.

Бироринни заволин тилаганим йўқ,
Тиладим яхшилик, омад, тўқис бахт.
Кибр, хиёнатдан яшадим йирок,
Чин матлабим бўлди меҳнат, оқибат.

Киндиқ қоним томган Ватан – қалбимидир,
Уни тўқис кўрмоқ энг улуг аҳдим.
Унинг истироби менинг дардимидир,
Унинг бахт, иқболи – менинг ҳам бахтим.

Мен учун мукаддас ҳар зарра хоки,
Эъзозлайман дилим, меҳрим, сўз билан.
Унинг пок юзига тириқман токи –
Қарай олсан бақсир ёрғу юз билан!..

Бир ўй менга тинчлик бермайди зинхор,
Кўрган, кечирганим ўйлаган чогим;
Мен-ку Яраттандан розиман мин бор,
Аммо розимикин мендан Оллоҳим!

Сиз уни ҳар куни кийсиз,
Ҳар тусда бор киммат кўйлакларингиз,

Аммо бilmalikiz, улар яширолмас,
Қўлбан ёвузлигиниз шарласин,
Улар ҳамон изгиб яшарлар.

Янги туғлиғи ҳарид қилдим мен,
Чиройли, ярироқ, оптоқ, урғадаги.
Янги туғлиларни кийишмади билан
Эскисин тозалаб бир чета отдим.
Уларни мояшлар аспо ўнчуман,
Ванниа бурнагига кўйдим атайлаб.
Ахир бир пайтлар сақлаган бизни
Офтобдан, балчикар, тўр, тиконлардан
Хатто адоли йўқ заборларини
мен билан бўлишган улар ҳар маҳал.
Масжидга етаклаб олиб боргандар,
Лек мен улар сақлаган бисниснаман.
Мен учун ҳамма вакт жон койтгандан
Лаҳзалиқ қувонч деб ўзим ўтигрдим.
Эскисик сарқити дёя зеридим,
Янгиси алтиллаб жило сончада.

Савол бермоқдами у ҳали мента?
Ҳа, унинг кўзларига сўйар баволни,
Менинг кўзларим-чи, ҳамон кўп-қуруқ.

Бу ерда пул сарфланар-
Тўйларга,
Зиёғатларга,
Кўнгилочар базмларга,
Ва бэзсан диний маросимларга ҳам.
Шундайкан, мен ҳамон қашошкман,
Хатто бир буда нон топиб беролмас
Зилзила ва тошқин кўрбонларига.
Ўзимдан ортмайман, ортмайман.

Тасодифан мухлисман балки,
Зоро, оруз-тилагинг шудир.
арзимас буюмек турарман,
кўрмассан устимдаги буборни.
Руҳим чарчогини ҳам кўрмассан.
Валек сени биламанни мен
Охиздирсан сен менсизликдан.
Бирок гурунинг йўл бермас асло
менинг да одам деб бимоқка,
Шунда ҳам сенинг-ла қандок яшай ман?

Масофалар яшар сен ила менинг ўтамда,
Сабаким –
сен эр зоти, мен аёл яралдим.

Аразлар ва ишқ азал тушандир айро-

иқимиз куртган бу ораликни.

Ажаб, сира ўйлаганмиссан –

Тарсаки еган бир эр ҳолин,
Зарба килар уни бешбаттар ваҳший,
Лек тарсаки тушган аёл чехраси
Мутлак соков ҳайкалга айланар.

Унинг "Кун" лақаби шеърларидан

нафратлардан кочар, фириғарларлик ва

самимиятсизликдан

нафратлардан кочар, фириғарларлик ва

Херманн ХЕССЕ (1877–1962),
немис адиби

ТУРФА ҲАЛҚЛАР МАВЖУДЛИГИ – УЛУФ НАРСА

Нобель мукофоти учун тайёрланган нутқ-хат

Сизларнинг байрамона йигинларингизни самимий ва эҳтиром ила қутларканман, ўзим меҳмонингиз сифатида иштирок этиб, миннатдорчилик билдиrolmaётганидан афсусдаман. Соғлиғим ҳамма вақт яхши бўлмаган, 1933 йилдан кейин Германияда кечган ва бутун ҳаётим давомидаги меҳнатларим маҳсулини йўққа чиқарган алғов-далғов зиммамга оғир мажбуриятлар юклиди ва буткул ногирон қилиб қўйди.

Бирор руҳан синганим йўқ, ўзимни сизлар билан, аввало Но́бел жамгармаси асосида ётган гоялар, руҳнинг миллатчиликдан устун турадиган байналмилаллги ҳақидаги ўйлар, унинг уруш ва емириш учун эмас, тинчлик ва келишувга хизмат қилишдек мажбуриятлари билан чамбарчас болганини хис қиляпман.

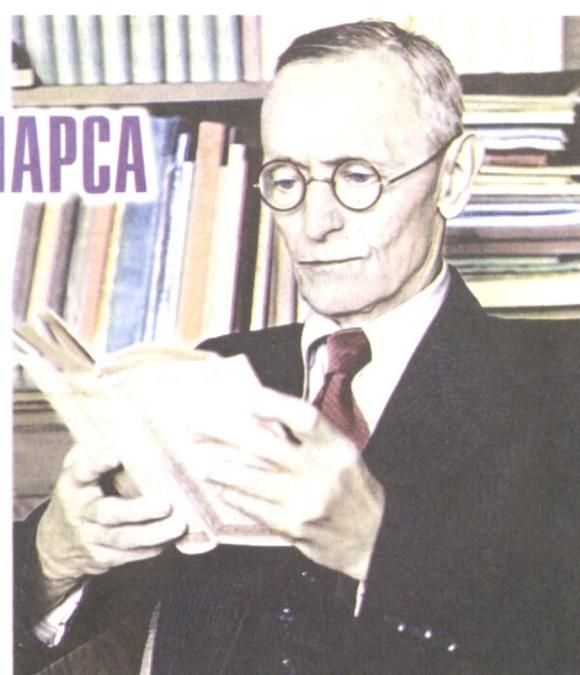
Айни пайдада, менга мукофот берилиши тилини ва не-мислар маданиятига кўшган хиссани эътироф этишини билдиради ва мен, бу марҳаматда тинчликпарварлини, барча ҳалқларнинг маънавий ҳамжихатлигини тиклаш учун кўйилган қадамини кўраман. Бирор, мен бутун одамзодни маънавий жихатдан бир қолипга тушириб кўйиш мақсадида миллӣ хусусиятларни дазмоллаб ташлаш тарафдори эмасман. Йўқ! Бу дилбар ер юзида турфа ранглик, хилма-хиллик ва изочи юксалиш бор бўлсин! Турил икрапка ва ҳалклар, минглаб тип, лак-лак дунёқарашлару ақл-заковатларнинг мавжудлиги – улуг нарса.

Асли калькутталиқ бўлган Ҳинд шоири ва ёзувчи Нил Шувро Нил Шувро зуллисонайн ижодкор хисобланади. Бугун у “Бизнинг шеърият тарихи” веб-журналида фаолият юритиб, адабий жараёнларда иштирок этиб келмокда.

Нилавро Нил Шувронинг дунё сиёсати, адабиёти, фалсафаси, ҳозирги даврнинг кўплаб ижтимоий мавзулари юзасидан фикрлари хилма-хил ва айрича. Шу боис, биз мазкур ижодкор фикрлари билан қизиқдик.

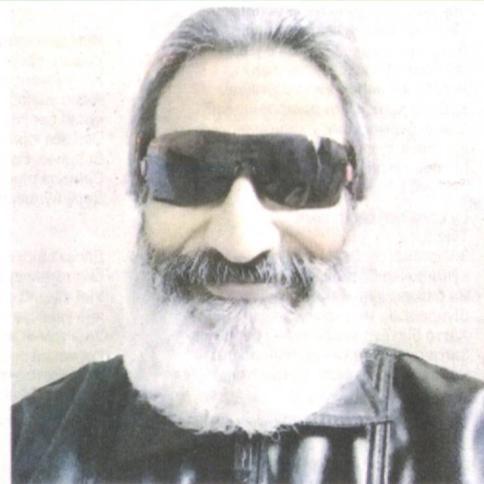
Агар мен уруш, босқин ва забт этишларнинг муросасиз душманни бўлсам, бунинг кўплаб сабаблари орасида шуниси ҳам борки, одамзод маданиятининг тарихан шаклланган, чукур индивидуал ва турли-туман хусусиятлари бу ёвуд кучларнинг курбони бўялти. Мен “улуг соддалаштирувчи”лар душмани ва сифат тарафдориман, шаклланган ва бетаклид нарсаларни ёклайман ва шунинг учун сизларнинг миннатдор меҳмонингиз, ҳамкасбингиз сифатида мамлакатингиз – Швецияни, унинг тили, маданияти, бой ва магрут тарихини, ўзининг табиии хислатларни саклаш ҳамда рivojlanтириш ўйладиган барқарорлигини олиқишлийман.

Мен Швецияда ҳеч бўлмаганман, лекин мана, неча ўн йиллар давомида мамлакатингиздан юборилган дўстона совафларни олиб турибман. Биринчи совга чамаси кирқ йилигари Сельма Лагеррёф шахсан дастхат ёзган “Исо Масих афонаси” деган китобининг биринчи нашри эди. Ундан кейинги йилларда ҳам сизлар-

нинг мамлакат билан қимматли муроҷуларда бўлдим ва ниҳоят, кутилмаганда сизлар менга берган навбатдаги, улуг мукофот чиқиб турибди. Чин дилдан миннатдорман.

Русчадан Кудрат дўстмуҳаммад таржимаси

**Нилавро Нил Шувро,
ҳинд-бангол шоири ва ёзувчи**

“ИЖОДКОР ОМОН ҚОЛМОҚЛИК УЧУН ҲАМ ҚАЛАМ ТЕБРАТИШИ ЛОЗИМ”

– Муҳтарам Нилавро соҳиб, ке-линг, бугун ҳинд диёрида адабиёт ва санъатга муносабат қандайлиги борасида сўзлаб берсангиз.

– Мен тарихан қарип 250 йилдан бўён буюк британияликлар мустамлакаси бўлган юртда яшадим. Турмуш ўргоним Ҳиндистоннинг гарбий провинциясида хизмат килди. Шарқий кисми Бангладеш, мустақил мамла-

кат. Бу ерларнинг тили бангол деб аталади. Бу ўлканинг тили ва маданияти қўшиларницидан анча фарқ қиласди. Айтиш мумкинки, Ҳиндистон ўттиздан ортиқ турли миллатлар ва эзлатлар ҳамда турли маданиятларни бирлаштирган мамлакат. Ҳудди Европа каби. Европа битта яқид миллат эмас, аммо ҳам турли миллат ва маданиятлар бирлигидир. Ҳиндистон

ҳам ана шу турфа хиллик ичиди умумий ҳинд меросига эга. Бинобарин, бу умумий муносабатни ҳам тасвирилаб бўймайди. Қанча турли-туманлик бўлса, сиз уларнинг ҳаммасини биргаликда ўрганишиниз керак. Мен эса ҳозир факат ўз ҳалқим маданиятини тасвилашга ҳаракат қиласман. Юқорида айтганимдек менинг юртимда диний қарашлар икига бўлинган эса-да,

бўйт ва санъатнинг қадимги анъана-ларга асосланган бўлса, иккинчиси жамиятнинг зиёли катлами орасидаги адабиёт ва санъат. Зиёлилар орасидаги адабиёт ва санъат чиндан ривожланган, кўп жиҳатдан улар адабиёт билан кундаклиқ ҳаётларни ҳам боғлаганлар. Ажабланарлиси шундаки, бизнинг жамиятимиз адабиёт ва санъатни маданиятининг асосий

йўналиши сифатида қабул қўймайди. Сўнгти уч аср давомида бизнинг маданиятимиз ҳам Европа оқимига кўшишиб кетди. Яна бир миллат сифатида биз ҳалқимизнинг асл маданиятига эътибор бермай кўйидик.

– Сиз шеърият дунёни кутқарига ишонасизми?

– Йўқ, афсуски, ишонмайман. Адабиёт ҳозирги технологик инқилоб давридан технократлар томонидан четта суринди. Ростини айттанди, одамларда шеърият ва адабиёт учун вақт кам. Албатта, бу ҳолат вактинчалик. Фурсат ўтиб, адабиёт янга кучга тўлади ва вақти келиб ўз хизматини ортиги билан бажаради.

– Сизнингга, ижод нима?

– Ижод – бу ҳозирги замонинг аксини давлар оша қутариб борадиган кўзгу. Ижод бизнинг азоб-уқубатларимиз ва умидларимиз, интилишларимиз ва имкониятларимиз, кучли ва заиф томонларимизнинг турли ҳил ранглардаги тасвири, замон ва макондаги бизнинг ҳақиқий позициямизни билиш ҳақидаги ҳақиқат дунёсидир.

– Ҳеч ёзомлай колиши тасаввур қилганимисиз?

– Ижодкор омон қолмоқлик учун ҳамиша ҳар кунги курашда одий қаршиликларга эътибор бермаслиги керак. Албатта омон қолиш бу ижод билан, ёзиш билан боғлиқ. Аммо ёзомлай қолиши бундан чиндан ачинарли ҳолат...

– Нилавро соҳиб, мазмунли сухбатнингиз учун каттакон ташаккур билдирамиз. Ижодий фаолиятингизда барқамоллик тилаб қоламиз.

Зулхумор ОРИФЖОНОВА
сұхбатлаши

Республика Маънавият ва
маърифат Кенгаши

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

Администрацияси
хуэридади Ахборот ва
оммавий коммуникациялар
агентлиги

Ўзбекистон Ёзувчилар
уюшмаси

Ўзбекистон Республикаси
Маданият вазирилги

Ўзбекистон Республикаси
Халқ таълими вазирилги

Ўзбекистон Ёшлар
иттифои

**Бош муҳаррир
Хосият РУСТАМОВА**

**Маънавий-маърифий,
адабий-бадиий,
ижтимоий-сиёсий газета**

№ 4521 буюртма
Газета 2001 йил 8
декабрдан чиқа бошлаган.

ISSN 2010-6122

Газета Ўзбекистон Матбуот
ва ахборот агентлигига
0258 рақам билан 2012 йил
26 январда қайта рўйхатдан
йтган.

Саҳифаловчи:
Шахобиддин МАҲМАДИЕВ

Манзилимиз: 100011,
Тошкент шаҳри, Навоий
кӯчаси, 30-үй.

Телефонлар:
(71) 244-36-97
244-36-99
244-36-90

e-mail:
kitobdunyosi@mail.ru

Материаллар газетадан
кўчириб босилганда
“Китоб дунёси”дан олингани
кўрсатилиши шарт.

Баҳоси келишилган нарҳда

Адади: 4894
Босишига топшириш вақти –
19.00
Топширилди – 19.00
№ V – 4315

Газета
“Ўзбекистон”
нашриёт-матбаа
ижодий ўйда чоп этилди.

Корхона манзили:
Тошкент шаҳри,
Навоий кӯчаси, 30-үй.

Ҳажми A-2
бичимда, 4 босма
табоб, офсет усулида

XALQ SIMI MUSIQI ALATLARI ÜZRƏ İFAÇILARIN
BEYNELXALQ ONLAYN MÜSABİQESİ

XALQ SIMI MUSIQI ASBOLARI DİJİTAL
KÜDARO ONLAYN MESOBALASI

Жорий йилнинг 10-18 сентябрь кунлари Ўзбекистондаги Ҳайдар Алиев номидаги Озарбойжон маданият маркази лойиҳаси асосида иккни мамлакат ҳалқ торли чолғу асбоблари ижрочилари ўртасида ҳалқаро онлайн-тандов

ларни кашф этиш, шунингдек, ҳалқ мусикалари нуғузини ошириш ва аҳоли ўртасида кенг тарғиб килиши.

Тандов иккни мамлакат миллий консерваториялари, шунингдек, “Сўѓидёнга” ўзбек миллий оркестри иштироки кўллаб-куватлашни асосида ташкил иштирода.

Тандовнинг асосий мақсади – миллий мусика – оммалаштириш, ёш мусиқачилар ижодини, уларнинг фаолиятини, икодий маҳоратини, ижро маданиятини кўллаб-куватлашни асосида ташкил иштирода.

Тандовнинг асосий мақсади – миллий мусика – оммалаштириш, ёш мусиқачилар ижодини, уларнинг фаолиятини, икодий маҳоратини, ижро маданиятини кўллаб-куватлашни асосида ташкил иштирода.

Тандовнинг асосий мақсади – миллий мусика – оммалаштириш, ёш мусиқачилар ижодини, уларнинг фаолиятини, икодий маҳоратини, ижро маданиятини кўллаб-куватлашни асосида ташкил иштирода.

Тандовнинг асосий мақсади – миллий мусика – оммалаштириш, ёш мусиқачилар ижодини, уларнинг фаолиятини, икодий маҳоратини, ижро маданиятини кўллаб-куватлашни асосида ташкил иштирода.

Тандовнинг асосий мақсади – миллий мусика – оммалаштириш, ёш мусиқачилар ижодини, уларнинг фаолиятини, икодий маҳоратини, ижро маданиятини кўллаб-куватлашни асосида ташкил иштирода.

Тандовнинг асосий мақсади – миллий мусика – оммалаштириш, ёш мусиқачилар ижодини, уларнинг фаолиятини, икодий маҳоратини, ижро маданиятини кўллаб-куватлашни асосида ташкил иштирода.

Тандовнинг асосий мақсади – миллий мусика – оммалаштириш, ёш мусиқачилар ижодини, уларнинг фаолиятини, икодий маҳоратини, ижро маданиятини кўллаб-куватлашни асосида ташкил иштирода.

Тандовнинг асосий мақсади – миллий мусика – оммалаштириш, ёш мусиқачилар ижодини, уларнинг фаолиятини, икодий маҳоратини, ижро маданиятини кўллаб-куватлашни асосида ташкил иштирода.

Тандовнинг асосий мақсади – миллий мусика – оммалаштириш, ёш мусиқачилар ижодини, уларнинг фаолиятини, икодий маҳоратини, ижро маданиятини кўллаб-куватлашни асосида ташкил иштирода.

Тандовнинг асосий мақсади – миллий мусика – оммалаштириш, ёш мусиқачилар ижодини, уларнинг фаолиятини, икодий маҳоратини, ижро маданиятини кўллаб-куватлашни асосида ташкил иштирода.

Тандовнинг асосий мақсади – миллий мусика – оммалаштириш, ёш мусиқачилар ижодини, уларнинг фаолиятини, икодий маҳоратини, ижро маданиятини кўллаб-куватлашни асосида ташкил иштирода.

Тандовнинг асосий мақсади – миллий мусика – оммалаштириш, ёш мусиқачилар ижодини, уларнинг фаолиятини, икодий маҳоратини, ижро маданиятини кўллаб-куватлашни асосида ташкил иштирода.

Тандовнинг асосий мақсади – миллий мусика – оммалаштириш, ёш мусиқачилар ижодини, уларнинг фаолиятини, икодий маҳоратини, ижро маданиятини кўллаб-куватлаш